

Stanovisko OEaR k materiálu č. 773/2025, Uznesenie č. 10/2025-MZ

V roku 2025 nadobudli účinnosť zásadné legislatívne zmeny v oblasti financovania materských škôl a zariadení školského stravovania prostredníctvom zákona č. 290/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov, ako aj niektoré ďalšie súvisiace právne predpisy.

Súčasne je nevyhnutné zohľadniť zmenu zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy, ako aj nariadenie vlády č. 668/2024 Z. z. o rozdeľovaní výnosu tejto dane.

- Do roku 2025 predstavoval podiel obcí na výnose dane z príjmov fyzických osôb **70 %**, pričom súčasťou tohto podielu bol aj významný parameter financovania v oblasti školstva, a to **40 %** výnosu rozdeľovaných podľa počtu detí, žiakov a poslucháčov v školách a školských zariadeniach, zisťovaného prostredníctvom zberu údajov podľa osobitného predpisu a následne upraveného príslušným koeficientom.
- S účinnosťou od roku 2025 došlo k zníženiu podielu územnej samosprávy na výnose dane z príjmov fyzických osôb na **55,1 %**, pričom váha parametra viazaného na počet detí a žiakov v školských zariadeniach bola znížená z pôvodných 40 % na **24,9 %**. Táto zmena má priamy a významný dopad na financovanie regionálneho školstva, predovšetkým v oblasti predprimárneho vzdelávania a školského stravovania.

Nižšie uvádzame prehľad príjmov mesta Nitra z výnosu dane z príjmov fyzických osôb (DPFO), vrátane vyčíslenia podielu alokovaného do oblasti školstva, konkrétne so zameraním na financovanie materských škôl v období rokov 2023 až 2025. V súlade s *Východiskovými štatistickými údajmi* a metodikou rozdelenia podielových daní obciam, zverejnenými Ministerstvom financií Slovenskej republiky, bola v jednotlivých rokoch určená hodnota jednotkového koeficientu, ktorá tvorí základ pre výpočet objemu finančných prostriedkov určených na materské školy. Hodnoty týchto koeficientov pre príslušné rozpočtové obdobia sú:

rok	DPFO	podiel školstvo	suma pre školstvo v €	koeficient	suma na MŠ
2023	41 273 250,00	40,00%	16 509 300,00	107,54	7 034 176,00
2024	39 991 807,00	40,00%	15 996 722,80	107,08	6 893 377,00
2025	33 926 700,00	24,90%	8 447 748,30	100,06	611 989,00

2025	dotácia na prenesené kompetencie	8 754 418,00
------	----------------------------------	--------------

Objem finančných prostriedkov z preneseného výkonu štátnej správy a podielových daní (DPFO) zabezpečuje iba čiastočné krytie výdavkov súvisiacich s fungovaním **materských škôl**. Okrem toho je financovanie zabezpečované z účelovo viazaných dotácií zo štátneho rozpočtu určených na podporu formálneho a neformálneho vzdelávania a aktivity mládeže, učebné pomôcky a na pedagogických asistentov. Na zabezpečenie ich úplnej finančnej udržateľnosti a pokrytie všetkých výdavkov nevyhnutných pre optimálne fungovanie týchto zariadení, je nevyhnutné dopĺňať rozpočtové krytie aj z vlastných príjmov mesta.

Výdavky na prevádzku **zariadení školského stravovania** predstavujú originálne kompetencie mesta, ktoré sú kryté z viacerých zdrojov. Predovšetkým z príspevkov zákonných

zástupcov (poplatky za materské školy, stravné, režijné poplatky) a z účelovo viazaných dotácií zo štátneho rozpočtu určených napríklad na podporu formálneho a neformálneho vzdelávania a aktivity mládeže, zdravotníckych pracovníkov, stravu predškôľakov, učebné pomôcky a iné. Napriek tomu tieto zdroje nepokrývajú všetky skutočné výdavky na prevádzku a zabezpečenie činností školského stravovania. Významnú časť výdavkov je potrebné pokryť z vlastných príjmov mesta, čo predstavuje dodatočné zaťaženie mestského rozpočtu. Táto situácia si vyžaduje dôkladné plánovanie a priebežné vyhodnocovanie finančnej udržateľnosti.

Prehľad financovania podľa ekonomickej klasifikácie a zdrojov financovania je uvedený v Prílohe č. 1.

Záver

Z pohľadu Odboru ekonomiky a rozpočtu pretrváva v súvislosti so zmenou organizačnej štruktúry v rámci materských škôl viacero neznámych premenných, ktoré aktuálne neumožňujú spoľahlivo vyčíslieť celkový rozpočtový dopad tejto systémovej zmeny na financovanie mesta.

- Na strane príjmov aktuálne absentuje explicitné zapracovanie dotácií určených na zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu v oblasti predprimárneho vzdelávania, dotácie nepedagogických zamestnancov zabezpečujúcich sebaobslužné úkony, školský podporný tím, pedagogického asistenta a dotácia na humanitárnu pomoc cudzincov, čo s vysokou mierou pravdepodobnosti vytvorí potrebu následných úprav rozpočtu s cieľom zabezpečiť jeho vecnú a finančnú vyváženosť.
- Na výdavkovej strane nie je v súčasnosti možné kvantifikovať potrebu novovytvorených pracovných miest na úrovni jednotlivých materských škôl, ani stanoviť predpokladanú výšku ostatných jednorazových, či pravidelných výdavkov súvisiacich so zriadením nových organizácií. Ide najmä o výdavky určené na zabezpečenie nového softvérového vybavenia a licencií, realizáciu zákonom vyžadovaných technických revízií, implementáciu nových procesov verejného obstarávania, či úhradu ďalších prevádzkových výdavkov.
- Osobitnú pozornosť si vyžadujú aj výdavky na energie, ktoré je potrebné samostatne rozčleniť na objekty materských škôl určených na výchovno-vzdelávaciu činnosť, priestory zariadení školského stravovania a ostatné priestory. Aktuálne nie je možné s istotou potvrdiť, či objem finančných prostriedkov vyčlenených z prenesených kompetencií pre materské školy a z originálnych kompetencií pre zariadenia školského stravovania bude dostatočný na ich plnohodnotné pokrytie. Táto otázka zostáva otvorená a bude si vyžadovať priebežné vyhodnocovanie na základe reálne vzniknutých výdavkov.
- V neposlednom rade je dôležité zohľadniť, že podporné a odborné činnosti súvisiace s chodom materských škôl a zariadení školského stravovania – ako sú ekonomická, personálna, právna agenda, verejné obstarávanie a iné – boli doteraz centralizované zabezpečované zamestnancami Mestského úradu v Nitre a financované z rozpočtu kapitoly Vnútornej správy. Prechodom na nový model riadenia budú tieto činnosti prechádzať do gescie jednotlivých materských škôl, ktoré si ich budú musieť organizačne aj finančne zabezpečiť samostatne. Tento posun síce prináša nové nároky, no zároveň vytvára priestor pre väčšiu autonómiu a prispôsobenie procesov konkrétnym potrebám jednotlivých zariadení. Zároveň však treba objektívne konštatovať, že v aktuálnej fáze nie je možné s dostatočnou presnosťou odhadnúť výšku výdavkov, ktoré budú so zabezpečením týchto činností spojené.

Zmenou systému financovania prechádza plná zodpovednosť za hospodárenie, organizáciu a správu prevádzky priamo na materské školy – právne subjekty, ktoré budú musieť reagovať aj na rozhodnutia štátneho rozpočtu ovplyvňujúce ich financovanie a fungovanie. Nový systém prináša materským školám príležitosť na väčšiu autonómiu a flexibilitu pri riadení svojich zdrojov a prevádzky, čím sa zvyšuje ich schopnosť prispôbiť sa potrebám a špecifikám jednotlivých zariadení. Pri plánovaní svojich výdavkov budú musieť zohľadniť aj rôzne externé faktory, ako sú rozhodnutia v rámci štátneho rozpočtu, napr. vplyv zmien zákona 553/2003 Z.z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov, či ustanovenia Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa. Možnosť adaptácie na tieto rozhodnutia vytvára priestor na inováciu a zlepšenie v poskytovaní vzdelávania a starostlivosti.

Skutočný finančný dopad prechodu na nový model riadenia a hospodárenia materských škôl bude možné adekvátne vyhodnotiť až po uplynutí minimálneho obdobia jedného rozpočtového roka, počas ktorého bude možné zanalyzovať ich samostatné fungovanie. Tento časový horizont je kľúčový na získanie relevantných údajov o skutočných výdavkoch a príjmoch, ktoré sa môžu líšiť od pôvodne stanovených predpokladov.

Príloha č.1

Kód klasifikácii	Názov klasifikácii	rok 2023	Zdroje 2023
OŠMaŠ	Predprimárne vzdelávanie	11 579 150,20	
09.1	Materské školy	8 950 706,72	
610	Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	5 113 506,52	Z DPFO
	z toho		

620	Poistné a príspevok do poisťovní	1 786 434,76	Z DPFO
	z toho		

630	Tovary a služby	1 930 106,06	
	z toho	134 235,00	Z DPFO
		750 592,06	z ost. príjmov mesta
		440 854,00	poplatok za MŠ od rodičov
		604 425,00	z dotácií ostatných

640	Bežné transfery	106 758,41	z ost. príjmov mesta
-----	-----------------	------------	----------------------

710	Obstarávanie kapitálových aktív	13 900,97	z ost. príjmov mesta
-----	---------------------------------	-----------	----------------------

09.6	ZŠS	2 628 443,48	
610	Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	1 187 943,00	z ost. príjmov mesta

620	Poistné a príspevok do poisťovní	412 569,16	z ost. príjmov mesta
-----	----------------------------------	------------	----------------------

630	Tovary a služby	995 294,98	
	z toho	160 989,00	dotácie na stravu predškôľakov
		739 500,00	príjmy za stravné od rodičov
		72 500,00	príjem za režiu
		22 305,98	poplatok za MŠ od rodičov

640	Bežné transfery	32 636,34	poplatok za MŠ od rodičov
-----	-----------------	-----------	---------------------------

710	Obstarávanie kapitálových aktív		
-----	---------------------------------	--	--

Z DPFO	7 034 176,28
z poplatkov	1 307 796,32
z dotácií	765 414,00
z ost. príjmov mesta	2 471 763,60
prenesené kompetencie	
Spolu	11 579 150,20

rok 2024	Zdroje 2024
13 451 699,00	
10 591 147,17	
6 128 984,97	Z DPFO

2 276 514,51	
764 392,03	Z DPFO
1 512 122,48	z ost. príjmov mesta

1 985 382,60	
652 080,00	z dotácií ostatných
914 716,52	z ost. príjmov mesta
418 586,08	poplatok za MŠ od rodičov

200 263,09	z dotácií ostatných
------------	---------------------

2 860 551,83	
1 246 259,70	z ost. príjmov mesta

454 342,82	z ost. príjmov mesta
------------	----------------------

1 090 635,23	
220 889,00	dotácie na stravu predškôľakov
752 319,00	príjmy za stravné od rodičov
79 871,00	príjem za režiu
37 556,23	poplatok za MŠ od rodičov

39 316,69	poplatok za MŠ od rodičov
-----------	---------------------------

29 997,39	z ost. príjmov mesta
-----------	----------------------

6 893 377,00
1 327 649,00
1 073 234,09
4 157 438,91
13 451 699,00

rok 2025 - rozpočet	Zdroje 2025
13 341 680,80	
9 540 758,00	
5 478 141,00	
611 989,00	Z DPFO
4 866 152,00	z prenesených komp.

2 629 292,00	z prenesených komp.
--------------	---------------------

1 348 825,00	
1 258 974,00	z prenesených komp.
89 851,00	z ost. príjmov mesta

84 500,00	z ost. príjmov mesta
-----------	----------------------

3 800 922,80	
1 312 987,80	z ost. príjmov mesta

437 685,00	z ost. príjmov mesta
------------	----------------------

1 975 408,00	
181 100,00	dotácie na stravu predškôľakov
800 000,00	príjmy za stravné od rodičov
81 000,00	príjem za režiu
500 000,00	poplatok za MŠ od rodičov
413 308,00	z ost. príjmov mesta

74 842,00	z ost. príjmov mesta
-----------	----------------------

611 989,00
1 381 000,00
181 100,00
2 413 173,80
8 754 418,00
13 341 680,80

* V roku 2024 bol zaznamenaný vyšší doplatok z ostatných príjmov mesta, čo bolo spôsobené potrebou vytvoriť depozit na mzdy vo výške cca milión eur.